

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΧΡΗΣΤΩΝ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Council of Europe
Συμβούλιο της Ευρώπης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Σύσταση (2014)6 της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης για τον Οδηγό για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα των χρηστών του Διαδικτύου
(Υιοθετήθηκε από την Επιτροπή των Υπουργών στις 16 Απριλίου 2014 στην 1197^η Συνάντησή τους)

1. Τα κράτη – μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης έχουν την υποχρέωση να διαφυλάσσουν, για όλους εντός της δικαιοδοσίας τους, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες, όπως αυτές κατοχυρώνονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ETS No 5 της Σύμβασης). Η υποχρέωση αυτή ισχύει, επίσης, και στο πλαίσιο της χρήσης του Διαδικτύου. Εκτός των άλλων, εφαρμόσιμες είναι και οι λοιπές συμβάσεις και τα νομοθετικά κείμενα του Συμβουλίου της Ευρώπης, που αφορούν στην προστασία του δικαιώματος της ελευθερίας της έκφρασης, της πρόσβασης στην πληροφορία, της ελευθερίας του συναθροίζεσθαι, της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, καθώς και της προστασίας από τα εγκλήματα στον κυβερνοχώρο.
2. Οι υποχρεώσεις των κρατών – μελών να σέβονται, να προστατεύουν και να προωθούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, περιλαμβάνουν και την επίβλεψη των ιδιωτικών εταιριών. Τα διεθνώς αναγνωρισμένα και αδιαίρετα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως και τα σχετικά πρότυπα, υπερισχύουν των γενικών όρων και των προϋποθέσεων που επιβάλλονται στους χρήστες του Διαδικτύου από οποιονδήποτε ιδιωτικό φορέα.
3. Το Διαδίκτυο έχει αξία δημόσιας υπηρεσίας. Άνθρωποι, κοινότητες, δημόσιοι φορείς και ιδιωτικοί οργανισμοί βασίζονται στο Διαδίκτυο για τις δραστηριότητές τους και έχουν την νόμιμη προσδοκία ότι οι υπηρεσίες τους θα είναι προσβάσιμες, θα παρέχονται χωρίς διακρίσεις, θα είναι προσιτές, ασφαλείς, αξιόπιστες και εν γένει εξελίξιμες. Περαιτέρω, και κατά την χρήση του Διαδικτύου, κανείς δεν θα πρέπει να υποβάλλεται σε οποιαδήποτε

παράνομη, αχρείαστη ή δυσανάλογη παρέμβαση στην άσκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών του.

4. Οι χρήστες του Διαδικτύου θα πρέπει να έχουν την απαραίτητη υποστήριξη, προκειμένου να κατανοούν και να ασκούν αποτελεσματικά τα δικαιώματά τους online, όταν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες τους υφίστανται περιορισμούς ή παρεμβάσεις. Αυτή η υποστήριξη θα πρέπει να περιλαμβάνει καθοδήγηση ως προς την πρόσβαση σε αποτελεσματικά διορθωτικά μέτρα. Δεδομένων των δυνατοτήτων που παρέχει το Διαδίκτυο για διαφάνεια και λογοδοσία στα δημόσια ζητήματα, οι χρήστες θα πρέπει να ενθαρρύνονται ώστε να χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο, προκειμένου να συμμετέχουν στην δημοκρατική ζωή.
5. Προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι τα υφιστάμενα ανθρώπινα δικαιώματα και οι θεμελιώδεις ελευθερίες θα ισχύουν ισότιμα online και offline, η Επιτροπή των Υπουργών συστήνει, σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. β' του Καταστατικού του Συμβουλίου της Ευρώπης, στα κράτη – μέλη:
  - 5.1. να προωθούν ενεργά, μεταξύ των πολιτών, των δημόσιων και των ιδιωτικών φορέων, τον Οδηγό για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα των χρηστών του Διαδικτύου, όπως καθορίζεται στο Παράρτημα του παρόντος, και να λάβουν συγκεκριμένα μέτρα αναφορικά με την εφαρμογή του, προκειμένου να καταστήσουν δυνατή για τους χρήστες την άσκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών τους online,
  - 5.2. να αξιολογούν, να αναθεωρούν τακτικά και, όπου κρίνεται αναγκαίο, να αφαιρούν περιορισμούς σχετικά με την άσκηση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών στο Διαδίκτυο, ειδικά, δε, όταν δεν συνάδουν με την Σύμβαση, υπό το φως πάντα της σχετικής νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Κάθε περιορισμός θα πρέπει να υπαγορεύεται από τον Νόμο, κάτι το οποίο είναι αναγκαίο σε μια δημοκρατική κοινωνία, προκειμένου να επιτευχθεί ένας νόμιμος σκοπός, και να είναι αναλογικός σε σχέση με τον επιδιωκόμενο νόμιμο σκοπό,
  - 5.3. να εξασφαλίσουν ότι οι χρήστες του Διαδικτύου θα έχουν πρόσβαση σε αποτελεσματικά διορθωτικά μέτρα, όταν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες τους περιορίζονται ή όταν θεωρούν ότι τα δικαιώματά τους έχουν παραβιαστεί. Τούτο προϋποθέτει την ενίσχυση του συντονισμού και της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων θεσμικών οργάνων, των νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, καθώς και των

κοινοτήτων, ενώ, επίσης, απαιτεί την σύμπραξη και την αποτελεσματική συνεργασία με φορείς του ιδιωτικού τομέα, καθώς και με οργανισμούς της κοινωνίας των πολιτών. Ανάλογα με το εκάστοτε εθνικό θεσμικό πλαίσιο, τούτο ενδέχεται να περιλαμβάνει μηχανισμούς έννομης προστασίας, όπως αυτοί που παρέχονται από τις αρχές προστασίας προσωπικών δεδομένων, τους εθνικούς οργανισμούς προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων (όπως είναι, λ.χ., ο συνήγορος του Πολίτη, ο Συνήγορος του Παιδιού κ.α.), δικαστικές διαδικασίες, καθώς και από γραμμές υποστήριξης (hotlines),

- 5.4. να προάγουν την συνεργασία με άλλους κρατικούς και μη κρατικούς φορείς, εντός και εκτός του Συμβουλίου της Ευρώπης, αναφορικά με τα πρότυπα και τις διαδικασίες που έχουν σχέση με την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών στο Διαδίκτυο,
- 5.5. να ενθαρρύνουν τον ιδιωτικό τομέα να συμμετάσχει σε γνήσιο διάλογο με τις αρμόδιες κρατικές αρχές και τους κοινωνικούς φορείς κατά την άσκηση της εταιρικής κοινωνικής τους ευθύνης και, συγκεκριμένα, με διαφάνεια και λογοδοσία, σύμφωνα με τις «Κατευθυντήριες Αρχές για τις Επιχειρήσεις και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα: εφαρμόζοντας το “Πλαίσιο Προστασίας, Σεβασμού και Θεραπείας” των Ηνωμένων Εθνών». Ο ιδιωτικός τομέας θα πρέπει, επίσης, να ενθαρρύνεται, προκειμένου να συνεισφέρει στην διάδοση του παρόντος Οδηγού,
- 5.6. να ενθαρρύνουν τους κοινωνικούς φορείς, ώστε να υποστηρίξουν την διάδοση και την εφαρμογή του Οδηγού, προκειμένου να αποτελέσει ένα αποτελεσματικό εργαλείο για τους χρήστες του Διαδικτύου.

Παράρτημα της Σύστασης CM/Rec(2014)6

Εισαγωγή

1. Ο παρών οδηγός είναι ένα εργαλείο για εσάς, τους χρήστες του Διαδικτύου, προκειμένου να ενημερωθείτε σχετικά με τα δικαιώματά σας όταν βρίσκεστε online, τους τυχόν περιορισμούς τους, καθώς και τα διαθέσιμα διορθωτικά μέτρα για τους περιορισμούς αυτούς. Τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι θεμελιώδεις ελευθερίες έχουν την ίδια ισχύ, τόσο online όσο και offline. Αυτή η αρχή επιτάσσει τον εκ μέρους σας σεβασμό των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των άλλων χρηστών του Διαδικτύου. Ο παρών Οδηγός σας παρέχει πληροφορίες σχετικά με την πρακτική σημασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών στο Διαδίκτυο, τον τρόπο εφαρμογής τους στην πράξη, καθώς και τον τρόπο πρόσβασης στα διορθωτικά μέτρα. Αποτελεί, δε, ένα εξελισσόμενο έγγραφο, το οποίο θα ενημερώνεται ανά τακτικά χρονικά διαστήματα.
2. Ο παρών Οδηγός βασίζεται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) και σε άλλες συμβάσεις και νομοθετικά κείμενα του Συμβουλίου της Ευρώπης που ασχολούνται με διάφορες πτυχές της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Όλα τα μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης έχουν καθήκον να σέβονται, να προστατεύουν και να εκπληρώνουν τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που ορίζονται από τα νομοθετικά κείμενα που έχουν επικυρώσει. Ο παρών Οδηγός είναι, επίσης, εμπνευσμένος από τη συνεχή ερμηνεία των ως άνω δικαιωμάτων και ελευθεριών από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), καθώς κι από άλλα σχετικά θεσμικά όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης.
3. Ο παρών Οδηγός δεν κατοχυρώνει κάποια νέα ανθρώπινα δικαιώματα και θεμελιώδεις ελευθερίες, αλλά ενισχύει τα υφιστάμενα πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και τους μηχανισμούς επιβολής.¹

---

¹ Ο παρών Οδηγός αποτελεί μέρος σύστασης, υιοθετηθείσας από την Επιτροπή Υπουργών των 47 κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης. Λεπτομερέστερες επεξηγηματικές πληροφορίες για τον Οδηγό μπορούν να αναζητηθούν στην αιτιολογική έκθεση της εν θέματι Συστάσεως.

Πρόσβαση και μη διάκριση

1. Η πρόσβαση στο Διαδίκτυο είναι ένα σημαντικό μέσο για την άσκηση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών σας και για τη συμμετοχή σας στις δημοκρατικές διαδικασίες. Για το λόγο αυτό, δεν θα πρέπει να στερείσθε της σύνδεσής σας στο Διαδίκτυο, εφόσον δεν το επιθυμείτε, εκτός εάν υπάρξει σχετική απόφαση δικαστηρίου. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται η διακοπή της υπηρεσίας πρόσβασης να γίνει βάσει συμβατικών ρυθμίσεων, αλλά η περίπτωση αυτή θα πρέπει να συνιστά την έσχατη λύση.
2. Η πρόσβασή σας στο Διαδίκτυο θα πρέπει να είναι προσιτή οικονομικά και να παρέχεται χωρίς διακρίσεις. Θα πρέπει να έχετε την καλύτερη δυνατή πρόσβαση στο περιεχόμενο, τις εφαρμογές και τις υπηρεσίες του Διαδικτύου, χρησιμοποιώντας τις συσκευές της επιλογής σας.
3. Εάν ζείτε σε αγροτικές ή γεωγραφικά απομακρυσμένες περιοχές ή εάν έχετε χαμηλό εισόδημα ή συγκεκριμένες ανάγκες ή κάποιας μορφής αναπηρία, θα πρέπει να έχετε την νόμιμη προσδοκία από τις δημόσιες αρχές της χώρας σας ότι θα κάνουν εύλογες προσπάθειες και ότι θα λάβουν συγκεκριμένα μέτρα, προκειμένου να διευκολύνουν την πρόσβασή σας στο Διαδίκτυο.
4. Κατά τη συναλλαγή σας με τις δημόσιες αρχές, τους παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου (ISP), τους παρόχους online περιεχομένου και υπηρεσιών, καθώς και τους άλλους χρήστες (ατομικά ή σε ομάδες) δεν θα πρέπει, για κανένα λόγο, να υποστείτε διακρίσεις λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή άλλων απόψεων, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης ή άλλης κατάστασης, συμπεριλαμβανομένης της εθνοτικής καταγωγής, της ηλικίας και του σεξουαλικού προσανατολισμού.

Ελευθερία της έκφρασης και της πληροφόρησης

Έχετε το δικαίωμα να αναζητάτε, να λαμβάνετε και να μεταδίδετε πληροφορίες ή ιδέες της επιλογής σας, χωρίς παρεμβάσεις και ανεξαρτήτως συνόρων. Αυτό σημαίνει ότι:

1. Έχετε την ελευθερία να εκφράζεστε online και να αποκτάτε πρόσβαση σε πληροφορίες, απόψεις και εκφράσεις άλλων. Αυτό περιλαμβάνει τον πολιτικό λόγο, τις απόψεις σχετικά με τη θρησκεία, τις γνώμες και τις εκφράσεις που λαμβάνονται ευνοϊκά ή δε θεωρούνται προσβλητικές, αλλά,

επίσης, και όσες ενδέχεται να προσβάλλουν, να σοκάρουν ή να ενοχλούν άλλους. Θα πρέπει να λαμβάνετε δεόντως υπ' όψιν τη φήμη ή τα δικαιώματα των άλλων, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος στην ιδιωτικότητα.

2. Είναι δυνατόν να τίθενται περιορισμοί σε εκφράσεις, οι οποίες υποκινούν διακρίσεις, μίσος ή βία. Οι περιορισμοί αυτοί πρέπει να είναι νόμιμοι, προσαρμοσμένοι αυστηρά στην κάθε περίπτωση και να εκτελούνται με δικαστική εποπτεία.
3. Είστε ελεύθεροι να δημιουργείτε, να επαναχρησιμοποιείτε και να διανέμετε περιεχόμενο, σεβόμενοι το δικαίωμα της πνευματικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένου και του δικαιώματος του δημιουργού.
4. Οι δημόσιες αρχές έχουν καθήκον να σέβονται και να προστατεύουν την ελευθερία της έκφρασης και της ενημέρωσής σας. Οποιοδήποτε περιορισμοί σε αυτές τις ελευθερίες δεν πρέπει να είναι αυθαίρετοι, πρέπει να επιδιώκουν έναν νόμιμο σκοπό, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, όπως, μεταξύ άλλων, την προστασία της εθνικής ασφάλειας ή της δημόσιας τάξης, της δημόσιας υγείας ή των ηθών, και θα πρέπει να συνάδουν με το δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επιπλέον, δε, οι περιορισμοί αυτοί θα πρέπει να γνωστοποιούνται σε εσάς, συνοδεία πληροφοριών για το πώς μπορείτε να έχετε καθοδήγηση ή να λάβετε αποζημίωση, και δεν θα πρέπει να είναι ευρύτεροι ή να διαρκούν περισσότερο από όσο είναι απολύτως αναγκαίο για να επιτευχθεί ο νόμιμος επιδιωκόμενος σκοπός τους.
5. Ο πάροχος υπηρεσιών Διαδικτύου, καθώς και οι πάροχοι online περιεχομένου και υπηρεσιών που σας εξυπηρετούν, έχουν ως εταιρική ευθύνη το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την παροχή μηχανισμών ανταπόκρισης στα αιτήματά σας. Θα πρέπει, ωστόσο, να είστε ενήμεροι ότι οι πάροχοι online υπηρεσιών, όπως τα κοινωνικά δίκτυα, δύναται να επιβάλλουν περιορισμούς σε συγκεκριμένες μορφές περιεχομένου και συμπεριφορών, βάσει της πολιτικής περιεχομένου που ακολουθούν. Θα πρέπει να είστε ενήμεροι σχετικά με τέτοιους ενδεχόμενους περιορισμούς, προκειμένου να έχετε τη δυνατότητα να αποφασίσετε σας εάν θα χρησιμοποιήσετε τις εν λόγω υπηρεσίες ή όχι. Αυτό περιλαμβάνει συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με το τι θεωρεί ο εκάστοτε πάροχος online υπηρεσίας ως παράνομο ή ακατάλληλο

περιεχόμενο και συμπεριφορά, κατά τη χρήση της παρεχόμενης υπηρεσίας, καθώς και το πώς αντιμετωπίζονται οι περιπτώσεις αυτές από τον πάροχο.

6. Μπορείτε να επιλέξετε να μην αποκαλύπτετε την ταυτότητά σας online, χρησιμοποιώντας, για παράδειγμα, ένα ψευδώνυμο. Θα πρέπει, ωστόσο, να είστε ενήμεροι ότι μπορούν να ληφθούν μέτρα εκ μέρους των εθνικών αρχών, τα οποία μπορούν να οδηγήσουν στην αποκάλυψη της πραγματικής σας ταυτότητας.

Δικαίωμα του συνέρχεσθαι, του συνεταιρίζεσθαι και της συμμετοχής

Έχετε το δικαίωμα να συνέρχεσθε ειρηνικά και να συνεταιρίζεσθε με άλλους, χρησιμοποιώντας το Διαδίκτυο. Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι:

1. Έχετε την ελευθερία να επιλέγετε οποιαδήποτε ιστοσελίδα, εφαρμογή ή άλλη Υπηρεσία, προκειμένου να σχηματίζετε, να συμμετέχετε, να κινητοποιείτε και να λαμβάνετε μέρος σε κοινωνικές ομάδες και συναθροίσεις, ανεξάρτητα εάν αυτές αναγνωρίζονται επίσημα ή μη από τις δημόσιες αρχές. Θα πρέπει, επίσης, να έχετε την δυνατότητα να χρησιμοποιείτε το Διαδίκτυο, προκειμένου να ασκείτε το δικαίωμά σας, να σχηματίζετε ή να συμμετέχετε σε συνδικαλιστικές οργανώσεις.
2. Έχετε το δικαίωμα να πραγματοποιείτε ειρηνικές διαμαρτυρίες online. Θα πρέπει, ωστόσο, να γνωρίζετε ότι εάν οι διαμαρτυρίες σας οδηγούν σε αποκλεισμό, διακοπή υπηρεσιών ή/και ζημιές σε περιουσία άλλων, ενδέχεται να αντιμετωπίσετε τις έννομες συνέπειες για τις πράξεις σας.
3. Έχετε την ελευθερία να χρησιμοποιείτε όλα τα διαθέσιμα online εργαλεία, προκειμένου να συμμετέχετε σε δημόσιες πολιτικές συζητήσεις, νομοθετικές πρωτοβουλίες και λεπτομερείς ελέγχους στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος στην υπογραφή αναφορών και στην συμμετοχή στην διαμόρφωση πολιτικών σχετικά με την διακυβέρνηση του Διαδικτύου.

Ιδιωτικότητα και προστασία προσωπικών δεδομένων

Έχετε δικαίωμα στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή στο Διαδίκτυο, το οποίο περιλαμβάνει την προστασία των προσωπικών σαν δεδομένων, καθώς και τον

σεβασμό στην εμπιστευτικότητα της αλληλογραφίας και των επικοινωνιών σας. Αυτό συνεπάγεται ότι:

1. Θα πρέπει να γνωρίζετε πως όταν χρησιμοποιείτε το Διαδίκτυο, τα προσωπικά σας δεδομένα τυγχάνουν τακτικής επεξεργασίας. Αυτό συμβαίνει όταν χρησιμοποιείτε υπηρεσίες, όπως περιηγητές (browsers), ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail), ηλεκτρονικές συζητήσεις (chat), πρωτόκολλα «φωνής επί διαδικτυακού πρωτοκόλλου» (VoIP), κοινωνικά δίκτυα, μηχανές αναζήτησης (search engines) και υπηρεσίες cloud για αποθήκευση δεδομένων (cloud data storage services).
2. Οι δημόσιες αρχές και οι ιδιωτικές εταιρείες έχουν υποχρέωση να σέβονται και να τηρούν συγκεκριμένους κανόνες και διαδικασίες, όταν επεξεργάζονται τα προσωπικά σας δεδομένα.
3. Τα προσωπικά σας δεδομένα θα πρέπει να τυγχάνουν επεξεργασίας, μόνο όταν το επιτρέπει ο νόμος και εφόσον έχετε δώσει την συγκατάθεσή σας. Θα πρέπει, επίσης, να γνωρίζετε ποια προσωπικά δεδομένα θα τύχουν επεξεργασίας ή/και θα μεταβιβασθούν σε τρίτα μέρη, τότε, από ποιον και για ποιον σκοπό. Σε γενικές γραμμές, θα πρέπει να είστε σε θέση να ασκείτε έλεγχο πάνω στα προσωπικά σας δεδομένα (λ.χ. να ελέγχετε την ακρίβειά τους, να αιτείσθε της διόρθωσης ή της διαγραφής τους και να μην επιτρέπετε να τηρούνται για διάστημα μεγαλύτερο του απαιτητού).
4. Δεν πρέπει να υποβάλλεσθε σε καθεστώς γενικής παρακολούθησης ή υποκλοπής των συνομιλιών σας. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι οποίες περιγράφονται από τον νόμο, όπως για παράδειγμα οι έρευνες για τέλεση αξιόποινων πράξεων, ενδέχεται να ασκηθεί παρέμβαση στα προσωπικά σας δεδομένα. Στις περιπτώσεις αυτές, πρέπει να έχετε εύκολη πρόσβαση σε σαφείς και ακριβείς πληροφορίες, σχετικά με την σχετική νομοθεσία ή πολιτική, καθώς και με τα σχετικά σας δικαιώματα.
5. Η ιδιωτικότητά σας πρέπει να τυγχάνει σεβασμού και στον χώρο εργασίας σας. Αυτό περιλαμβάνει την εμπιστευτικότητα της ιδιωτικής online αλληλογραφίας και των επικοινωνιών σας. Ο εργοδότης σας οφείλει να σας ενημερώνει για την ύπαρξη οποιουδήποτε συστήματος παρακολούθησης ή/και επιτήρησης των προσωπικών σας δεδομένων.

6. Μπορείτε να επικαλεστείτε την βοήθεια των Αρχών Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, οι οποίες υφίστανται στην συντριπτική πλειοψηφία των ευρωπαϊκών χωρών, προκειμένου να διασφαλίσετε την εφαρμογή της νομοθεσίας και την τήρηση των αρχών σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Εκπαίδευση και Παιδεία

Έχετε δικαίωμα στην εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης στην γνώση. Τούτο σημαίνει ότι:

1. Θα πρέπει να έχετε on line πρόσβαση στην εκπαίδευση, καθώς και σε κάθε πολιτιστικό, επιστημονικό, ακαδημαϊκό ή άλλο περιεχόμενο διαθέσιμο σε επίσημες γλώσσες. Είναι πιθανό να ισχύουν προϋποθέσεις για μια τέτοια πρόσβαση, προκειμένου να ικανοποιηθεί η αμοιβή των κατόχων δικαιωμάτων αναφορικά με την εργασία τους. Θα πρέπει, επίσης, να μπορείτε να έχετε ελεύθερη πρόσβαση σε χρηματοδοτούμενη από το Δημόσιο έρευνα και σε πολιτιστικά έργα ελεύθερης χρήσεως στο Διαδίκτυο, όπου αυτά είναι διαθέσιμα.
2. Ως μέρος του Διαδικτύου και της Παιδείας για τα Μέσα, θα πρέπει να έχετε πρόσβαση στην ψηφιακή εκπαίδευση και γνώση, προκειμένου να ασκείτε τα δικαιώματα και τις ελευθερίες σας στο Διαδίκτυο. Αυτό περιλαμβάνει τις δεξιότητες για την κατανόηση, την χρήση και την ενασχόληση με ένα ευρύ φάσμα των διαδικτυακών εργαλείων. Αυτό θα σας καταστήσει ικανούς να αναλύετε κριτικά την ακρίβεια και την αξιοπιστία του περιεχομένου, των εφαρμογών και των υπηρεσιών στις οποίες έχετε ή επιθυμείτε να έχετε πρόσβαση.

Παιδιά και έφηβοι

Ως παιδί ή έφηβος έχεις όλα τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που αποτυπώνονται στον παρόντα Οδηγό. Συγκεκριμένα, και εξαιτίας της ηλικίας σου, δικαιούσαι ειδικής προστασίας και καθοδήγησης όταν χρησιμοποιείς το Διαδίκτυο. Αυτό σημαίνει ότι:

1. Έχεις το δικαίωμα να εκφράζεις ελεύθερα τις απόψεις σου και να συμμετέχεις στην κοινωνία, να ακούγεται η άποψή σου και να

συνεισφέρεις στην διαδικασία λήψης αποφάσεων, σχετικά με τα ζητήματα που σε επηρεάζουν. Οι απόψεις σου, δε, πρέπει να χαίρουν της δέουσα προσοχής, σύμφωνα με την ηλικία και την ωριμότητά σου, χωρίς διακρίσεις.

2. Δικαιούσαι να λαμβάνεις πληροφορίες σε γλώσσα κατάλληλη για την ηλικία σου, καθώς και εκπαίδευση από τους δασκάλους, εκπαιδευτές, γονείς ή κηδεμόνες σου, σχετικά με την ασφαλή χρήση του Διαδικτύου, συμπεριλαμβανομένων των τρόπων προστασίας της ιδιωτικότητάς σου.
3. Θα πρέπει να γνωρίζεις ότι το περιεχόμενο που δημιουργείς ο ίδιος στο Διαδίκτυο ή το περιεχόμενο που δημιουργείς αναφορικά με σένα από άλλους χρήστες του Διαδικτύου, είναι προσβάσιμο από οποιοδήποτε σημείο του πλανήτη και ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο την αξιοπρέπεια, την ασφάλεια και την ιδιωτική σου ζωή ή να είναι επιβλαβές για σένα ή τα δικαιώματά σου, τώρα ή σε μελλοντικό στάδιο της ζωής σου. Κατόπιν αιτήματός σου, οποιοδήποτε τέτοιο υλικό θα πρέπει να απομακρύνεται ή να διαγράφεται μέσα σε ένα ευλόγως σύντομο χρονικό διάστημα.
4. Θα πρέπει να μπορείς να λαμβάνεις ξεκάθαρη πληροφόρηση σχετικά με τις περιπτώσεις παράνομου online περιεχομένου ή συμπεριφορών (για παράδειγμα online παρενόχληση), καθώς και ενημέρωση σχετικά με τις δυνατότητες αναφοράς τέτοιων περιστατικών. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένες στην ηλικία σας και στις περιστάσεις, ενώ θα πρέπει να σου παρέχονται συμβουλές και υποστήριξη με τον δέοντα σεβασμό προς τις αρχές της ανωνυμίας και της εμπιστευτικότητας.
5. Θα πρέπει να σου παρέχεται ειδική προστασία από οποιαδήποτε παρέμβαση στην σωματική, πνευματική ή ηθική σου ευημερία, ιδιαίτερα όταν αυτή αφορά σε σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση στο Διαδίκτυο ή σε άλλες μορφές εγκλημάτων στον κυβερνοχώρο. Συγκεκριμένα, έχεις το δικαίωμα κατάλληλης εκπαίδευσης, προκειμένου να μπορείς να προστατεύεις τον εαυτό σου από τέτοιες απειλές.

Αποτελεσματικά διορθωτικά μέτρα

1. Έχετε το δικαίωμα πρόσβασης σε αποτελεσματικά διορθωτικά μέτρα, όταν τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι θεμελιώδεις ελευθερίες σας περιορίζονται ή παραβιάζονται. Προκειμένου να αποκτήσετε πρόσβαση σε κάποιο μέσο προστασίας, δεν είναι αναγκαίο να κινήσετε αμέσως νομικές διαδικασίες. Οι μέθοδοι επιδίωξης διορθωτικών μέτρων πρέπει να είναι διαθέσιμες, γνωστές, προσβάσιμες, προσιτές οικονομικά και ικανές να παρέχουν κατάλληλες αποζημιώσεις. Τα αποτελεσματικά διορθωτικά μέτρα μπορούν να εφαρμοστούν απευθείας από τους παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου, τους δημόσιους φορείς ή/και τους εθνικούς οργανισμούς προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα μέτρα αυτά, ανάλογα με την εκάστοτε παραβίαση, περιλαμβάνουν την έρευνα, την παροχή εξηγήσεων, την διόρθωση, την απολογία, την αποκατάσταση, την επανασύνδεση και την καταβολή αποζημίωσης. Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι:
  - 1.1. Ο πάροχος υπηρεσιών διαδικτύου σας, ο πάροχος πρόσβασης στο online περιεχόμενο/υπηρεσία, ή άλλη εταιρεία και/ή οι δημόσιοι φορείς πρέπει να σας ενημερώνουν σχετικά με τα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τα πιθανά διορθωτικά μέτρα, καθώς και τον τρόπο πρόσβασης σε αυτά. Τούτο περιλαμβάνει την πρόσβαση σε εύκολα προσβάσιμες πληροφορίες, σχετικά με τον τρόπο αναφοράς και υποβολής παραπόνων, αναφορικά με τυχόν παρεμβάσεις στα δικαιώματα σας, καθώς και στους τρόπους επιδίωξης από μέρος σας αποζημίωσης.
  - 1.2. Επιπρόσθετες πληροφορίες και καθοδήγηση πρέπει να είναι διαθέσιμες σε εσάς από τους δημόσιους φορείς, τους εθνικούς οργανισμούς προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (όπως είναι οι διαμεσολαβητές, λ.χ. ο Συνήγορος του Πολίτη, ο Συνήγορος του παιδιού κ.α.), τις Αρχές Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, τους οργανισμούς παροχής συμβουλών σε πολίτες, τις ενώσεις ανθρωπίνων ή ψηφιακών δικαιωμάτων ή τις ενώσεις καταναλωτών.
  - 1.3. Οι Εθνικές Αρχές έχουν την υποχρέωση να σας προστατεύουν από εγκληματικές δραστηριότητες ή αδικήματα που τελούνται στο Διαδίκτυο ή διαπράττονται μέσω αυτού, ιδιαιτέρως, δε, όταν αφορούν παράνομη πρόσβαση, παρέμβαση, πλαστογραφία ή άλλη δόλια χειραγώγηση της ψηφιακής σας ταυτότητας, των ηλεκτρονικών συσκευών σας και των δεδομένων που περιέχονται σε αυτές. Οι αρμόδιες για την επιβολή των μέτρων Εθνικές Αρχές έχουν την υποχρέωση να διεξάγουν έρευνα και να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της επιβολής κυρώσεων, στην περίπτωση που υποβάλλετε παράπονα σχετικά με

πρόκληση ζημιών ή παρέμβαση στην ταυτότητα ή την περιουσία σας στο Διαδίκτυο.

2. Κατά τον καθορισμό των δικαιωμάτων ή των υποχρεώσεών σας ή σε οποιαδήποτε περίπτωση κατηγορίας σας για τέλεση αξιόποινων πράξεων σχετικά με το Διαδίκτυο:

2.1. Έχετε το δικαίωμα σε μια δίκαιη δίκη, εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος, από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο.

2.2. Έχετε το δικαίωμα να υποβάλλετε ατομική αίτηση στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), αφότου εξαντλήσετε όλα τα διαθέσιμα ένδικα μέσα στην χώρα σας.

